

ТАҚРИЗИ РОҲБАРИ ИЛМӢ

доктори илмҳои филологӣ, профессори кафедраи назария ва адабиёти навини форсии тоҷикии факултети филологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон Имомзода Муҳаммадҷусуф Сайдалӣ ба диссертатсияи Бобошохзода Муҳаммадшариф Сангинмурод дар мавзуи “Гуфтумон (дискурс)-и расонаии дипломатияи оби Тоҷикистон: таҳлили мушкилот ва дурнамои инъикоси масъалаи ҳифзи пирияхҳо” барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои филология аз рӯйи ихтисоси 6.2.22. Рӯзноманигорӣ

Бобошохзода Муҳаммадшариф Сангинмурод соли 1982 факултети филологияи тоҷики Университети давлатии Тоҷикистон ба номи В. И. Ленин (ҳоло Донишгоҳи миллии Тоҷикистон)-ро аз рӯйи ихтисоси филолог-журналист хатм кардааст. Дар як қатор расонаҳои хабарии бонуфузи кишвар, аз қабili нашрияҳои “Тоҷикистони советӣ” (ҳоло “Ҷумҳурият”), “Садои мардум”, “Минбари халқ”, “Радио-инфо”, “Омузгор”, Ҷумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вазифаҳои эҷодиву роҳбарикунанда фаъолият кардааст.

Аз соли 2025 ба ҳайси унвонҷӯи кафедраи матбуоти факултети журналистикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ҳамзамон ба корҳои илмӣ-таҳқиқӣ машғул мебошад.

Бобошохзода Муҳаммадшариф Сангинмурод дар давоми солҳои унвонҷӯӣ дар ДМТ худро ҳамчун муҳаққиқи ҷӯянда, боғайрат, хушмуомила ва дорои қобилияти эҷодӣ нишон дода, дар омӯзиш ва таҳқиқи мавзӯ бо азму иродаи устувор машғул шуд. Мавсуф ба қадри тавон ва имкон доир ба паҳлуҳои гуногуни мавзуи диссертатсия дар ҳамоишҳои илмии сатҳи ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ маърузаҳо хонда, мақолаҳои илмӣ ва илмиву оммавӣ ба нашр расонид. Таҳқиқи анҷомгирифта маҳсули заҳмати бевоситаи ӯ буда, ниҳоят дар шакли диссертатсияи комил ба поён расид.

Пажӯҳиши диссертатсионии Бобошохзода Муҳаммадшариф Сангинмурод таҳқиқи яке аз мавзӯҳои мубрами илми рӯзноманигории муосири тоҷик – дискурси расонаии дипломатияи оби Тоҷикистон: таҳлили мушкилот ва дурнамои инъикоси масъалаи ҳифзи пирияхҳоро фаро мегирад.

Мавзуи диссертатсия нав буда, дар илми рӯзноманигории тоҷик бори аввал дар шакли пажӯҳиши диссертатсионӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтааст. Дар он ҷанбаҳои назариявӣ ва амалии масъалаи дипломатияи об, мавқеи Тоҷикистон дар пеш бурдани сиёсатҳои обии сайёра ва нақши расонаҳои хабарӣ дар тарғибу ташвиқи ин сиёсат таҳлилу баррасӣ шудааст.

Довталаб дараҷаи илмӣ ҳамчун муҳаққиқи чӯянда бо дарку маърифати хуби илмӣ дар таҳқиқи мавзуъ муносибати ҷиддӣ намуда, ба сарчашмаҳои назариявӣ амалӣ шинос гардид ва доир ба мавзуъ маводди зиёдеро ҷамъ овард, омӯхт, таҳлил кард ва дар заминаи он ба таълифи кори диссертатсионӣ машғул шуд. Мавсуф бо коркарди нисбатан амиқу ҳамаҷафаи маводди илмиву публитсистӣ, ҳамчунин асноди сиёсӣву ҳуқуқии марбут ба дипломатияи об ва сиёсатҳои Тоҷикистон дар ин самт вазифаҳои дар наздаш гузошташударо ба таври кофӣ иҷро карда ба ин тариқ ба мақсади кори диссертатсионӣ – илман муайян намудани дискурси расонаии дипломатияи оби Тоҷикистон ва дурнамои инъикоси масъалаи ҳифзи пирияхҳо дар матбуоти даврии тоҷик ноил гардид.

Барои ҷомеаи муосир танҳо мавҷудияти мушкилоти экологӣ муҳим нест, балки тарзи муаррифӣ, номгузорӣ кардан, маънидод намудан ва ба шуури омма расондани моҳияти онҳо низ дорои аҳаммияти хоса мебошад. Аз ин лиҳоз, мавзуи гуфтумони расонаии дипломатияи об ва ҳифзи пирияхҳо на танҳо масъалаи таҳқиқи журналистика, балки суҳаншиносӣ, семантика (маъношиносӣ), риторикаи оммавӣ ва ташаккули маъноӣ дар фазои иттилоотӣ низ маҳсуб меёбад. Мабоҳиси диссертатсияи мазкур маҳз аз ҳамин нуқтаи буриш ба қалам дода шудааст: он на ба ҳуди захираҳои об ҳамчун объекти табиатшиносӣ, балки ба тарзи ба матн, ба гуфтумон ва ба муҳокимаи оммавӣ табдил ёфтани онҳо дар матбуоти даврии тоҷик таваҷҷуҳ менамояд.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон роҷеъ ба масоили мазкур дар Конфронси сеюми байналмилалӣ “Даҳсолаи байналмилалӣ амал “Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028” чунин ибрази назар намудааст: “Мо набояд фаромӯш кунем, ки об сарчашмаи ҳаёт аст ва бе он зиндагӣ вучуд надорад. Об ҳаёти инсон ва тамоми мавҷудоти зиндаи табиат аст. Об на танҳо захира барои нушидан аст, он барои тавлиди неруи барқ, истеҳсоли ғизо, рушди саноат, устувории муҳити зист ва дигар ҷанбаҳои ҳаёт нақши калидӣ дорад”. Бо таваҷҷуҳ ба иқтибоси боло афкори Пешвои миллат аҳаммияти илмӣ ва амалии таҳқиқи гуфтумони расонаии дипломатияи об ва захираҳои пирияхро равшан месозад, зеро дар шароити кунунӣ масъалаи об на танҳо ҳамчун масъалаи табиӣ, балки ҳамчун мавзуи амниятӣ экологӣ, сиёсати байналмилалӣ, маърифати ҷамъиятӣ ва фаъолияти ВАО аҳаммияти махсус пайдо кардааст.

Муҳтавои диссертатсияи Бобошохзода Муҳаммадшариф Сангинмурод бо номи мавзуъ ва шиносномаи ихтисоси илмӣ 6.2.22. Рӯзноманигорӣ комилан мувофиқат мекунад. Аз ин лиҳоз, кори илмӣ мазкур дар қанори

таълифоти дигари ин соҳа, барои пешрафт ва эҷоди дигаргунӣ дар экожурналистикаи муосири миллӣ метавонад судманд бошад.

Баъди ошноӣ бо муҳтавои диссертатсия метавон ба чунин натиҷа расид, ки он аз зумраи мабҳасҳои навоварона буда, ба баррасии низомманди экожурналистика бахшида шудааст.

Дар чараёни таълифи диссертатсия мушаххас гардид, ки унвонҷӯй лаёқати дарки хусусиятҳои сохтору муҳтавои матни бадеӣ, таҳқиқи адабӣ, тавоноии қор бо сарчашмаҳои гуногун дар забони асл ва хулосаи мантиқӣ гирифтани аз паҷуҳишҳои илмиро дорад. Баррасии мавзӯ, усулҳои таҳқиқ ва нуктаҳои меҳварие, ки барои дифоъ пешниҳод шудаанд, гувоҳи онанд, ки унвонҷӯй метавонад ба масъалаҳои муҳимми таҳқиқ эътибор дода, аз таҳлилҳо хулосаҳои дурусти илмӣ барорад ва вобаста ба масъалаҳои калидии баррасишуда назари шахсии худро бо қотеияти тамои матраҳ намояд.

Масъалаҳо ва консепсияҳои илмии дар диссертатсия барои дифоъ пешниҳодшаванда аз нигоҳи илмӣ муҳим ва арзишманд мебошад. Унвонҷӯй дар раванди қор дар мавзуи “Гуфтумон (дискурс)-и расонаии дипломатияи оби Тоҷикистон: таҳлили мушкилот ва дурнамои инъикоси масъалаи ҳифзи пиряхҳо” маъхазҳои зиёди назарӣ ва қорбурдиро аз назар гузаронида, дар натиҷаи муқоисаи мӯшиқофонаи самтҳои гуногуни дискурс (гуфтумон) нуктаи назари худро баён менамояд.

Арзиши назариву амалии диссертатсия дар он ифода меёбад, ки равиш, дидгоҳ, як самти тозаеро дар журналистика ифода намуда, доираи таҳқиқоти суҳаншиносӣ ва рӯзноманигориро бо ворид намудани мавзуи дипломатияи об ба сатҳи нав мебарорад. Таҳқиқот нишон медиҳад, ки масъалаҳои муҳити зистро на танҳо аз дидгоҳи мазмун, балки аз нигоҳи сохтори гуфтор, риторика, қолабсозии маъно ва механизмҳои таъсиррасонӣ низ омуктан мумкин аст. Натиҷаҳои бадастомада метавонанд барои рушди назарияи дискурс, таъхиси матни публицистӣ, таҳқиқоти коммуникатсияи экологӣ ва журналистикаи соҳавӣ-экожурналистика заминаи иловагӣ фароҳам созанд.

Диссертатсия аз муқаддима, се боб ва фаслҳои мантиқан мурааттабу пайдарҳам, хулоса, тавсияҳо, рӯйхати сарчашмаву адабиёти истифодашуда иборат аст ва андозаву мундариҷаи он ба талаботи диссертатсияҳои илмӣ посухгӯй мебошад.

Довталаби дараҷаи илмӣ доир ба мавзуи диссертатсия 6 мақолаи илмӣ таълиф намудааст, ки аз ин теъдод 4 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расидаанд. Мақолаҳои интишоршуда нуктаҳои асосӣ, натиҷаҳо ва мазмуни диссертатсияро инъикос намуда, барои дарёфти дараҷаи илмии

номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 6.2.22. Рӯзноманигорӣ мувофиқ мебошанд.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмиро дараҷаи дарки масъалаҳои дар диссертатсия баррасишуда, натиҷаҳо ва хулосаҳои асосии қор, муқаррароти ба ҳимоя пешниҳодшуда, мустақил ифода шудани нуқтаи назари ӯ ва маърузаҳои дар конференсияҳо таъйид мекунанд.

Бо ҳамин тартиб, диссертатсияи Бобошохзода Муҳаммадшариф Сангинмуродро дар мавзӯи “Гуфтумон (дискурс)-и расонаии дипломатияи оби Тоҷикистон: таҳлили мушкilot ва дурнамои инъикоси масъалаи ҳифзи пирияхҳо”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 6.2.22. Рӯзноманигорӣ пешниҳод шудааст, ба талаботи диссертатсияҳои илмӣ ҷавобгӯӣ ҳисобида, ҳамчун роҳбари илмӣ, онро барои баррасӣ дар зинаҳои баъдӣ ва ҳимоя тавсия менамоем.

Роҳбари илмӣ:

доктори илмҳои филологӣ, профессори
кафедраи назария ва адабиёти навини
форсии тоҷикии факултети филологияи
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Имомзода М. С.

Суроға: Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, кӯч. К. Хуҷандӣ-45
Телефон: (+992) 935-80-64-44
E-mail: ramzes22_84@mail.ru

Имзои Имомзода М.С.-ро тасдиқ мекунам:
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Шодихонзода Э.Ш.

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17.
Телефон: (+992-37) 221-62-25; факс: 227-15-10.
E-mail: info@tnu.tj

« 18 » июни соли 2026.